

3.GAIA: metodoa ebaluazio psikologikoan

3.1. METODO KORRELAZIONALA ETA ESPERIMENTALA

Metodoa: “Era egituratua ekintza bat aurrera eramateko modua. Helburua bideragarria egiten duen prozedura sistematikoa” Prozedura sistematikoa da.

Ebaluazio psikologikoa: Metodo hipotetiko-deduktiboa Eskolaren arabera da, denak ez daude ados honekin.

M. korrelazionala

Interesa: Gizabanakoen arteko desberdintasunak

Naturalki geratzen diren jazoeren aldi bereko erlazioak Gehiagotan erabiltzen dira.

Emaitzen auresatea (a. aureslea eta a. Irizpidea)

Atributuak ebaluatu desberdintasunak topatzeko

M. esperimentala Garrantzi handia du kontrolak.

Interesa: Giza gertakariak ikertzea kontrolpeko egoeran.

Kausalitatea (AA → MA) Kausalitatea ezingo dugu beti ezarri.

Batik bat laborategian Gure kontsulta ere laborategia izan daiteke. Ez du zertan laborategia izan behar, zehatz meats. Baina dena kontrolpean izan behar dugu.

Diseinu motak: subjektu-barnekoa (Kasu bakarreak) eta Subjektu-arteak

3.2. PLANTEAMENDU METODOLOGIKO EZTABAIDAGARRIAK

1.Jokabidearen orokortasuna-espezifikitatea

Ebaluazio Tradizionala: jokabide ebaluatua edo auresan subjektuaren bizitzan zehar eratu diren barne egituren arabera (Mutur bat). Gizabanakoan bilakaerak eta bizitzan gertatukoak bere jokabidea adieraziko du.

Ebaluazio Konduktuala: jokabidea azaldu kanpo estimuluetan oinarrituta (Beste muturra) Tartean ez dago ezer.

Intrapsikikoa vs. Ingurunea gainditua Egun badakigu bien arteko konbinazioa dela. Nature (natura, intrapsikikoa) vs nurture (zaintza, ingurunea).

Orokortze prozesuen pertsonalizatzea Prozesu orokor batzuk daude “input”-en arabera, baina bilakaera dela eta, pertsonalizatu egingo du. Adibidez, anai-arrebak (arau berak, bizitza bera..).

Subjektu aktiboa inguru aktiboan etengabeko elkarreraginean

2. Ideografikoa Ideografikoa-nomotetikoa nomotetikoa

Ikuspegi ideografikoa: gertaera indibidualen azterketa (eredu klinikoak eta fenomenologikoak) Hasieran testuinguru klinikoan ikuspegi ideografikoa soilik erabiltzen zen, psikoanalisian.

Ikuspegi nomotetikoa: arau orokorren aurkikuntza (eredu psikometrikoa) Eredu korrelazionalak nomotetikoak zehazten du.

Ebaluazioaren helburuak: ideografikoak (subjektu baten jokabidearen azterketa zientifikoa) Ebaluazio psikologikoa dakigun guztian oinarritzen da, baina gero pertsona bakoitzean zehazten da.

Diziplina nomotetikoan oinarritzen da, gertaera psikologiko batzuetan Nomotetikoa ikuspegi orokor bezala erabiltzen da.

3. Kuantitatiboa-kualitatiboa

Ikuspegi kualitatiboa (klinikoa): subjektuaren azterketa holistikoa. Profesionalaren epairako askatasuna, gaitasun intuitiboa, eskarmentua, enpatia. Humanistek zenbakien zorrotasuna ikatzen dute.

Ikuspegi kuantitatiboa: zehaztasun handiagoa subjektuaren erantzunak ebaluatzean. Zorrotasun numerikoa, kuantifikazioa, formula matematikoa, eta errepikagarritasuna. Psikologia zientzia izatetik sortu da. Gaur egun, bia konbinatzeko gaitasuna dago.

4. Azalpena-ulermena

Zientzi naturalen helburua: azalpena. Ikerketan erabiltzen da. Gertatzen dena azaltzea.

Psikologiaren helburua: ulermena (zentzuaren bilakaera, jazoera psikologikoen ikerketa kausala). Kasua aztertzeko erabiltzen da. Gertatzen dena zergatik gertatzen den ulertzea. **Batzuek nahi psikologiara joatea azalpenera soilik.**

3.3. TESTEN EZAUGARRIAK

1. Testaren eraikuntzarako pausuak

Neurtu beharreko konstruktuen aukeraketa eta definizioa Edozer neurtzeko, zer den jakin behar da eta definitu egin behar da.

– **Kontzeptualki** Kontzeptuala, teorikoa (hiztegi bateko definizioa zehaztu ondo zein den, autorearen arabera), konstitutiboa.

– **operazionalki** Nola neurtuko dugun adierazi, kuantifikazioarekin lotua. Praktikan nola jakingo dudan zehaztu.

Testaren planifikazioa

– **Erabaki-hartzeak:** Test mota, materiala, erantzun mota, aplikazio denbora, testaren luzaera, etab.

Informazio iturriak

– **Dokumentazioa** erroreak ekiditeko (**beste tresnak, konstruktua**) erroreak ekiditeko.

Itemen idazketa

– **Item asko.** Item asko idatzi behar dira, eta analisiak egin ostean ezabatuko ditugu. Itemetan diskriminatzaileak izatea nahi dugu.

Itemen aukeraketa

– **Hasierako idazketa: Adituek. Lagin txikiari aplikazioa.** Adibidez, doktoreak edo hezitzaileak (ikertu behar dugun taldearekin harremanetan daudenak). Ez dugu soilik adituan pentsatu behar, zentzu psikometrikoan baita ere.

Testaren edizio esperimentalak (itemen analisisia):

– Teoria klasikoa

– TRI (Itemaren Aurreko Erantzuna)

Aplikazio esperimentalak

– **Lagin zabalagoak, fidagarritasuna eta balidezia aztertzeke.** Instrukzioen zehaztapena Gu hor egon gabe ere egin ahal izateko moduko argibide zehatzak.

Behin betiko aplikazioa eta testaren tipifikazioa:

– **Lagin handiak baremo egokiak lortzeko. Puntuazio zuzenen bilakaera, taldearen araberrako interpretaziorako**

Aplikazio arauak

– **Eskuliburua: testen eraikuntzaren aldiak, baremoen nolakotasuna, ezaugarri psikometrikoak, eta aplikazioaren baldintzak**

2. Erabilitako puntuazioen interpretazioa

Puntuazio zuzena:

– **Gauzak zenbakiak esleitze hutsa** Testa egitean lortutako zenbakiak zentzurik/esanahirik gabekoak, arbitrarioak dira. Orduan esanahia eman behar zaie → bi hauetako bat horretarako.

Irizpideari lotutako puntuazioa:

– **Eskuratu beharreko lorpenak edo helburuak erreferentzia markoa da** irizpide bat edo erreferentziak. Adibidez, errendimendu froga bat.

Arauari lotutako puntuazioa:

– **Taldea erreferentzia markoa da** Taldea da erreferentzia. Adibidez, adimentsuagoa da edo ez besteen arabera. Besteak dira baremoa.

Puntuazio pertzentila

Puntuazio tipikoa

3.Ezaugarri psikometrikoak

Fidagarritasuna: Neurtu nahi duguna ebaluatzeko tresna egokia den.

– **Test-retest fidagarritasuna** Ebaluaketa bat, gero berriro egiten da eta antzeko emaitzak izatea.

– **Barne egonkortasuna** Dimentsio bereko item guztiek berdina ebaluatzea.

– **Epaileen arteko fidagarritasuna** Ondorioak antzekoak izatea interesatzen zaigu.

Balidezia: Zenbateraino neurtzen dugun neurtu nahi duguna.

– **Edukiaren Balidezia** Balizko ezaugarri eta dimentsio guztiak jaso.

– **Irizpide Balidezia** Kanpoko irizpideari lotua. Adibidez, errendimendu azterketan nota ona → lana errazago. Hori betetzen ez bada irizpide balidezia txikia. Irizpidea: errendimendu altua bada lana azkarrago.

– **Konstruktua Balidezia (teorikoa)** Beste testekin konparatu.

Bateragarria (konbergentea) Konstruktua berdina bada, korrelazio altua.

Bereizgarria Konstruktua ezberdina bada, korrelazio baxua.

3.4. TEKNIKA ZEHATZAK

Behaketa

Autoinformeak

Elkarrizketa

Teknika objektiboak

Teknika subjektiboak

Teknika proiektiboak